

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՆԻՍՏ

ՍՈՒՐԲ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐԻ ՕԾՄԱՆ 35-ԱՄԵԱԿԸ ՆՇՈՒԵՅԱԲ ԱՐԺԱՆԱՎԱՅԵԼ ՇՈՒՔՈՎ

Նիւ Եորք քաղաքի սրտին վրայ, անմիջական դրացիութեամբ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան Կեդրոնին եւ նշանաւոր «Իմփայր Սթէյշ» Պիլլիքինկ»-ի, կառուցուած է գեղակերպ Ս. Վարդան Մայր Տաճարը, որուն օծումը կատարեց երջանկայիշապակ Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս՝ 1968 թուականին:

Տարիներու երազ մըն էր, որ իրականացաւ շնորհիւ թեմակալ առաջնորդներու եւ հաւաքաւոր ու նուիրեալ անհաւաններու անխնայ ու յարաբեր աշխատանքին եւ առաքաւորութեան: Այսօր Ս. Վարդան Մայր Տաճարը Հայց. Եկեղեցւոյ Արեւելեան թեմի Առաջնորդարանն ու Մշակութային Կեդրոնը հիացմունքին առարկան են բոլոր այցելուններուն եւ հայ ու ոչ հայ զբօսաշրջիկներուն:

Տարեդարձի Համերգ

Ս. Վարդան Մայր Տաճարի 35-ամեակի հանդիսութիւնները սկիզբ առին Ուրբաթ, Նոյեմբեր 14, Մայր Տաճարին մէջ կազմակերպուած համերգով մը՝ մասնակցութեամբ ծանօթ արուեստագետներու:

Բացման խօսքն արտասանեց Մայր Տաճարի Լուսարարապետ Արժշ. Տ. Մարտիրոս քինյ. Չեւեան, որ բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն եւ բացաւրեց օրուան հաւաքոյթին շարժառիթը: Հնչեալ արուեստագետները բերին իրենց մասնակցութիւնը. Մայր Տաճարի դպրաց դասի մենակատարուիներ Մարօ Փարթամեան, Սոլանժ Մերփինեան, Անահիտ Զաքարեան, Յասմիկ Մէլիսանճեան, Անուշ Պարզլի, ինչպէս նաեւ Ճան Վարդան, Երուանդ Քիչիքեան, Սամի Մերփինեան, Դաիթ Ալահվերեան, Ալեքսանդր Նազարեան, Կարինէ Ուզունեան եւ միջազգային համբաւ վայելող երգեհոնահար Պերճ Ժամկոչեան եւ Մայր Տաճարի «բառեակ»ը՝ ղեկավարութեամբ խմբավար Խորէն Մէլիսանճեանի:

Այս շար յաջող համերգի վեջաւորութեան՝ գնահատական արտայայտութիւններով փակման խօսքը կատարեց թեմակալ առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ արքեպս. Պարսամեան:

Սարկաւագական ձեռնադրութիւն

Կիրակի, Նոյեմբեր 16, առաւօպուն, նախքան Ս. Պապարագի մատուցումը, առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ արքեպս. Պարսամեան կատարեց սարկաւագական ձեռնադրութիւն: Մայր Տաճարի Լուսարարապետ Արժշ. Տ. Մարտիրոս քինյ. Չեւեանի խնդրանքով՝ Ս. Խորանին սպասարկող չորս կիսասարկաւագներ՝ Մանուէլ Ռագուպեան, Լեւոն Ալթրփարմաքեան, Արման Գալստեան եւ Նուրիան Էզիք, սարկաւագ ձեռնադրուեցան:

Տարեդարձի հանդիսաւոր Ս. Պապարագ

Այս ձեռնադրութիւնէն ետք՝ հանդիսաւոր Ս. Պապարագ մատուցց Արարարեան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գերշ. Տ. Նաւասարդ եպս. Կոնյեան: Ս. Պա-

սուրբ հաւաքին և հայրենաց նուիրական աւանդներին: Մենք սիրով ենք յիշում Հայրապետական Մեր անդրանիկ այցելութիւնը Սուրբ Վարդան եկեղեցի, երբ Տիրոջ կամբով առիթ ունեցանք Ձեզ հետ միասին Մեր աղօթքը մէկտեղել՝ ի շինութիւն Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու և ի բարօրութիւն աշխարսփիւր Ազգիս Հայոց: Մենք գոհունակութեամբ ականաւորես դարձանք Ձեր նուիրումի ու հաւաքոյ գործերին և ուրախ ենք նշելու, որ Նիւ Եորքի մեր «փոքր ածուկ» Սուրբ Վարդան եկեղեցու Քրիստոսասէր համայնքը, յաջողութեամբ շարունակում է ազգային և եկեղեցական իր կեանքը՝ նոր էջեր յաւելելով համայնքային իր պարմութեանը:

Միրելիներ, յոբելնական հանդիսութիւնները ինքնաճանաչման և ինքնանորոգման խորհուրդն ունեն իրենց մէջ: Այսու Մեր մաղթանքն է, որ Սուրբ Վարդան եկեղեցու կառուցման յիշարժան փարեղարձը համայնքային Ձեր կեանքի նախընթաց փաստամակների վերարժեւորմամբ Ձեզ համար լինի նոր խրախոյս՝ Ձեր համայնքում առաւել զօրացնելու ու ամրացնելու եկեղեցասիրութեան, ազգասիրութեան ու հայրենասիրութեան ոգին: Հաւաքաւոր իր զաւակներով է շէն ու պայծառ մեր Սուրբ Եկեղեցին, որ լուսոյ ճանապարհներով դէպի Աստուած է առաջնորդում ի սփիւռս աշխարհի մեր ժողովրդին»:

Պարբիհարք Սրբազան Հայրը կը գրէր. «... Ս. Վարդան Մայր Տաճարի կառոյցը հաւաքացեալներու հետաքրքիր ու խանդավառ հայեացքին ներքեւ բար առ բար բարձրացաւ՝ բովանդակ աշխարհին ծանուցանելու, թէ Հայ ժողովուրդը մեռած չէ, ան կենդանի է համակուած եռանդով ու կորովով, և այդ կառոյցը հաւաքի նոր բոց մը արժարձեց իւրաքանչիւր ամերիկահայու սրտին մէջ:

Այսօր, երբ դուք կը յիշապակէք Մայր Տաճարի օծման 35-րդ փարեղարձը, արդարացի պարծառ ունիք հպարտանալու, որովհետեւ անկէ մեր եկեղեցոյ հանդէպ անսահման սիրոյ ձեր արօրայայտութիւնն է:

Այս հոյակապ կառոյցը կոչուած է ազգային հերոս և սուրբ Վարդան Մամիկոնեանի անունով, որովհետեւ ինչպէս որ ան կը հանդիսանայ անմահ խորհրդանիշը մեր վճռակամութեան՝ պաշտպանելու համար մեր հաւաքը, նոյնպէս ալ Ս. Վարդան Մայր Տաճարը եղած է արդի խորհրդանիշը ձեր վճռակամութեան՝ պաշտպան կանգնելու ձեր հաւաքին և զայն փոխանցելու ձեր զաւակներուն և թոռներու:

Մենք լաւ կը յիշենք այն ոգեւորութիւնը, որ համակեց համայնքը, երբ կը զեպեղուէր Մայր Տաճարի հիմնաքարը և երկարաւրեւ ծրագիրը վերջապէս սկիզբ կ'առնէր: Մենք կը յիշենք նաեւ քրքնաջան աշխատանքն ու դժուարութիւնները կառուցման սկզբնական շրջանին: Բայց այս բոլոր դժուարութիւնները յաղթահարուեցան շնորհիւ մեծ ու փոքր կամաւորներու հասարակ նուիրումին ու համոզումին: Անոնք չէին կրնար աւելի թանկագին աւանդ մը ձգել ապագայ սերունդներուն՝ քան մնայուն խորհրդանիշը հաւաքի և քաջութեան»:

Առաջնորդ Սրբազան Հայրը կ'ըսէր. «... Ս. Վարդան Մայր Տաճարը իրականութեան վերածուցաւ շնորհիւ աննկուն կամքին և ծանր գոհողութեան այն անձնուէր անհաւանքներուն, որոնք զայն համարեցին որպէս շօշափելի ապացոյցը Հայ ժողովուրդի նպաստին աշխարհի քաղաքակրթութեան և մեր մնայուն ներկայութեան արդի դարաշրջանին մէջ: Անոնք կառուցին Մայր Տաճարը որպէս ազգային փուն և ուխտափնտի, որ պիտի հարստացնէր մեր հոգեւոր կեանքը և պիտի փարածէր մեր կրօնական-մշակութային-ընկերային անանդութիւնները: Վերապրած ըլլալով ջարդերէն, երկու համաշխարհային պարերազմերէ

և այլ նեղություններ, այս Տաճարը, որ կը յիշեցնէ Հին Աշխարհի հայկական շքեղ յուշարձանները, պիտի դառնայ նոր ծննդավայրը հոգիին, ինչպէս բանաստեղծ Վահան Թէքեան գրած է՝ ազնուացնելով և վերակենդանացնելով կեանքերը և բաղձանքները հայերուն ամենուրեք:

Այսօր, երեք տասնամեակներ ետք, Ս. Վարդան Մայր Տաճարը որպէս պարմական կոթող կը ներկայանայ Ամերիկայի մէջ՝ պարտադրելով մեր ներկայութիւնը և յաւերժացնելով մեր արժեքները: Գաղափարը յղացումը ըլլալով մէկ սերունդի կողմէ և իրագործումը յաջորդ սերունդին միջոցաւ, Մայր Տաճարը դարձած է փունը մեր երիտասարդ սերունդին: Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի վերապէս բերումը «լոյս» էն, որով եզրափակուեցան 1700-ամեակի հանդիսութիւնները 2001 թուականին, մինչև և ներկայ 35-ամեակի փոխախմբութիւնը՝ երիտասարդ սերունդը սրանձնած է գործօն և պապասխանաբար դեր Մայր Տաճարի առաքելութեան մէջ:

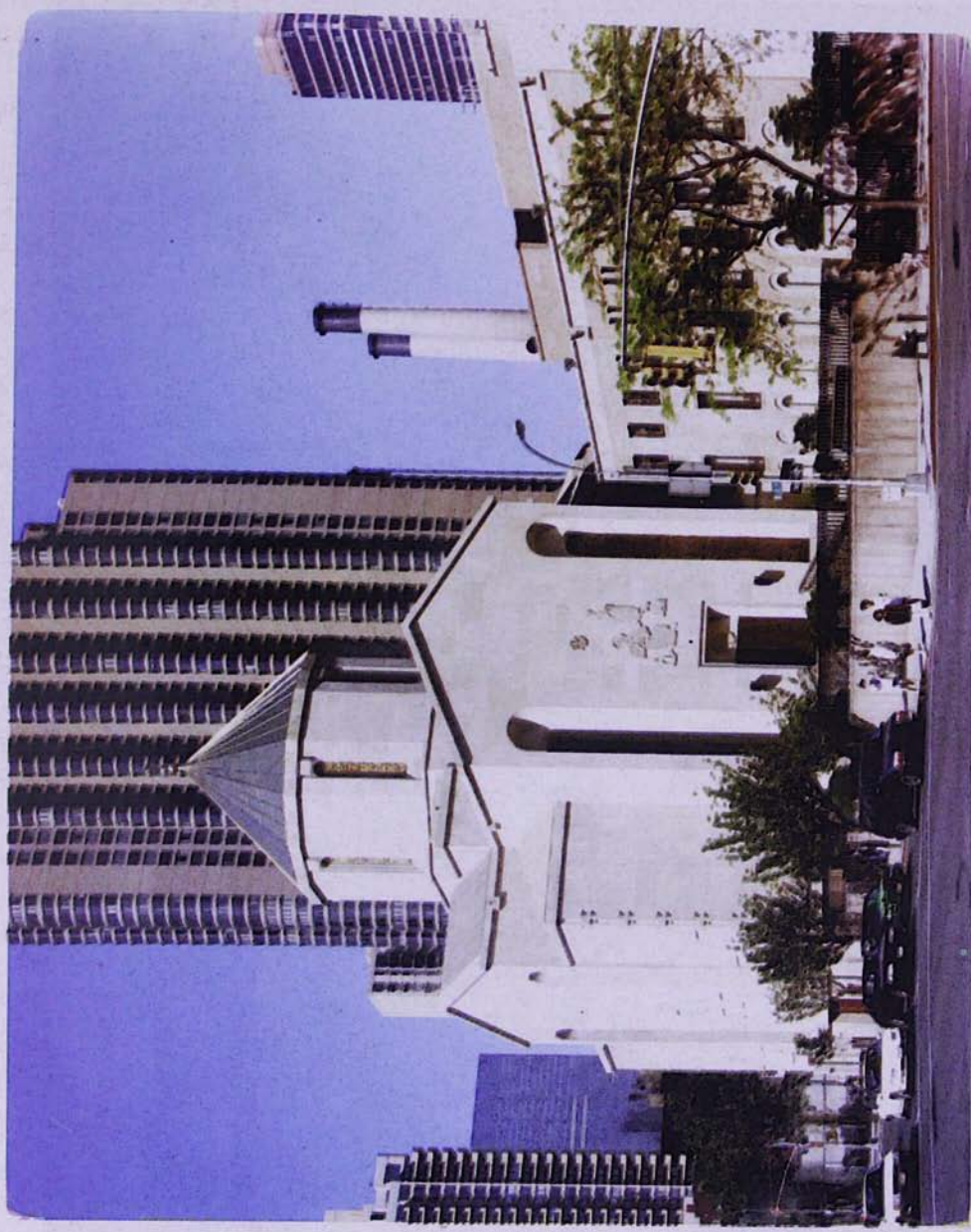
Այս ընելով անոնք կ'ընդառաջեն «ծառայելու կոչ»ին՝ եկած իրենց նախնիքներէն: Այսպէսով անոնք կ'իրագործեն Ս. Վարդան Մայր Տաճարին կառուցման նպատակը: ... Այսօրուան երիտասարդ ամերիկահայերը հաւաստիքը կու տան, թէ նոյն իրելայներով պիտի ապրին և պիտի ներշնչեն իրենց յաջորդները»:

Օրուան հանդիսավարն էր Թեմական Խորհուրդի փոխգանձապահ Տիար Ճէյմս Գալուստեան, որ հրաւիրեց Գերշ. Տ. Շոյիշէ արքեպս. Կիզիրեանը, որպէսզի բացման աղօթքն ու սեղանի օրհնութիւնը կատարէ: Մայր Տաճարի և Մշակութային Կեդրոնի կնքահայրերու անունով բաժակ առաջարկեց Թեմական Խորհուրդի արեւնապետ Տիար Հայկ Տափուրեան, որ իր խօսքին մէջ ըսաւ, որ Ս. Վարդան Մայր Տաճարը հայկական ճարտարապետութեան իր իրաւաբանական ոճով և ոսկեայ գմբէթով կը ճանչցուի բոլորին կողմէ՝ ներկայացնելով Հայ Եկեղեցին և ժողովուրդը:

Տիար Ճէյմս Գալուստեան իր բարեգալստեան խօսքին մէջ ըսաւ, որ Մայր Տաճարին կառուցումը երազի մը իրականացումն էր. հաւաքելով, զոհողութեամբ և աշխատանքով այդ երազը իրականութեան վերածուեցաւ. սակայն այդ իրականութիւնը սկիզբն է միայն, նոյն ոգիով ու ջանասիրութեամբ պէտք է շարունակել աշխատանքը՝ նոր բարձունքներու հասնելու համար: Ապա խնդրեց, որ կնքահայրերու և Կեդրոնական Ցանձնախումբի անդամներու ընտանիքներու ներկայացուցիչները ոտքի կանգնին: Երկարատեւ ծափահարութեամբ ներկաները իրենց շնորհակալութիւնը յայտնեցին առոյց:

Ս. Վարդան Մայր Տաճարի Լուսաւորապետ Արք. Տ. Մարտիրոս քնյ. Չեւեան ըսաւ, որ այսօր երկու առիթներ ունինք ուրախանալու համար. առաջինը Ս. Վարդան Մայր Տաճարի 35-ամեակն է և երկրորդը սարկաւագներու ձեռնադրութիւնը: Նոր ձեռնադրուած սարկաւագները ներկայացուց և զանոնք հրաւիրեց, որպէսզի առաջնորդ Սրբազան Հօրմէ սրաման յուշանուէրներ:

Օրուան փալատիչ և նոյն արեւն յուզիչ անակնկալն էր Արեւելեան թեմի նախկին առաջնորդ և այժմու Երուսաղէմի հայոց Պատրիարք Ամեն. Տ. Թորգոմ արքեպս. Մանուկեանի հեռաձայնային պատգամը, որ բարձրախօսներու միջոցաւ լսելի դարձաւ հանդիսասրահին մէջ: Ամենապարիւ Պատրիարք Հայրը իր ողջոյնները յղեց Սուրբ Երկիրէն, շնորհաւորեց թեմակալ առաջնորդն ու Թեմական Խորհուրդը, ըսաւ, որ Մայր Տաճարը միայն քար ու շաղախ չէ, այլ՝ ոգի, հաւաք, հանճար, քաջութիւն: «1915 թուականի ցեղասպանութենէն

ՆՅՈՒ ՅՈՐԺԻ ԱՍՏՆԱԴՆԱԴՐԱԴՐԱԿԻՍ Ս. ԳՐԴԱՐԱՆ ՄԱՅՐ ՏՈՇԱԿԸ

Ս. ԿԱՏԱՐԱՐԱԳԻ ԸՆԹԱՅԻՆՈՒՄ

վերապրողներուն ջարդարարներուն փրուած պարասխանն էր կառուցումը Մայր Տաճարին, որուն իրաքանչիւր բարը հայ ժողովուրդի վերապրելու վճռականութեան արտայայտութիւնն է: Մայր Տաճարը արդիւնքն է մեր հաւաքքին եւ յոյսին. առանց հաւաքքի յոյս չկայ, եւ առանց յոյսի կեանքը անհիմար կը դառնայ»,- ըսաւ Պարփարք Սրբազան Հայրը:

Այս առիթով ցուցադրուեցաւ 15 վայրկեան փետրութեամբ փետանդիզ մը՝ ներկայացնելով Մայր Տաճարի կառուցման եւ օծման փեսարանները:

Փաստաբան Եղուարդ Չափեան, որ երկար փարիներ որպէս Թեմական Խորհուրդի եւ զանազան յանձնախումբերու անդամ ծառայած է Հայ Եկեղեցիին եւ քաջածանօթ է Առաջնորդարանի պատմութեան, շար ամփոփ կերպով ըրաւ պատմականը Մայր Տաճարի կառուցման եւ զայն կոչեց «34-րդ պողոտայի հրաշքը»:

Փակման խօսքը կատարեց թեմակալ առաջնորդ Գերշ. Տ. Խաժակ արքեպս. Պարսամեան, որ նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, «Հայ հոգեւորականութեան լաւագոյն ներկայացուցիչներէն մէկը» հանդիսացող Ամեն. Տ. Թորգոմ Պարփարքեան, Գերշ. Տ. Եղիշէ արքեպս. Կիզիբեանին, Գերշ. Տ. Նաւասարդ եպս. Կճոյնանին, Մայր Տաճարի կնքահայրերու եւ Կեդրոնական Յանձնախումբի անդամներու հարազատներուն, Լուսարարապետ Արժշ. Տ. Մարտիրոս քինյ. Չեւեանին, Մայր Տաճարի դպրաց դասի անդամներուն եւ խմբավար Խորէն Մէլիսանեանին, երգեհոնահար Պերճ Ժամկոչեանին, Առաջնորդարանի պաշտօնեաներուն եւ մասնատրաբար օրուան Կարգադիր Յանձնախումբի համապրենապետներ Տէյվիտ Գասպարեանին եւ Կրեկրի Նաճարեանին եւ անոնց գործակիցներուն: «Ամերիկայի մէջ Մայր Տաճար մը ունենալու երազն ու փեսիլքը խանդավառած էր մեր նախորդ սերունդը. ինչպէս որ ազատ ու անկախ Հայրենիք մը ունենալու եւ մեր ազգային դրօշի ծածանումը ՄԱԿ-ի միւս երկիրներու դրօշներու կողքին փետնելու երազը մեր ժողովուրդի կեանքին նպարակը եղած էր: Ուրախ եւ հպարտ ենք որ այդ երազները այսօր ամբողջութեամբ իրականութեան վերածուած են. Ա. Վարդան Մայր Տաճարն ու մշակութային կեդրոնը բոլորին հիացմունքին առարկան է. ունինք ազատ ու անկախ Հայրենիք մը, որուն դրօշը մաս կը կազմէ աշխարհի միւս ազգութիւններու դրօշներու ընտանիքին: Սակայն երազներու եւ փեսիլքներու իրականացումը վերջաւորութիւն մը չէ. այլ պէտք է ծառայէ նոր երազներու եւ փեսիլքներու որպէս սկիզբը. եւ ես շար ուրախ եմ, որ այսօր մենք ունինք փետապաշտ նոր ու երիտասարդ սերունդ մը, գիտակից իր ինքնութեան ու հաւաքքին, եւ անոնց ընդմէջէն ես կը փետնեմ մեր պայծառ ապագան»,- ի մէջ այլոց ըսաւ առաջնորդ Սրբազան Հայրը: Խօսքը աւարտելէ ետք կատարեց փակման աղօթքը:

ԴԻԲՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ